

Zaterdag 7 oktober 1916 – ochtendeditie

Terug naar Frankrijk.

Uit Vlissingen meldt men ons:

Hedenavond zijn hier aangekomen ongeveer 210 vrouwen en kinderen en enkele mannen uit België en Noord-Frankrijk, allen Franse onderdanen, die verlof hebben gekregen naar Frankrijk terug te keren en nu geleidelijk met de mailboten over Engeland naar Frankrijk zullen vertrekken. Zij vertelden, dat het leven in België, vooral aan de Franse grens, buitensporig duur is.

Opnieuw hebben de Duitsers moeilijk na te leven bepalingen in het leven geroepen inzake de vaart op de Belgische kanalen, meldt men aan Het Centrum. De vaart was in de laatste maanden weer enigszins levendiger geworden, maar dreigt nu tegen de winter volkomen stilgelegd te zullen worden.

Er is een beweging gaande om de gouverneur te bewegen maatregelen ten gunste van de vaart in te nemen.

Zaterdag 7 oktober 1916 – avondeditie

Uit België.

N°. 519. Een vertrouwelijke oproep.

Een van onze correspondenten in België schrijft:

No. 519 – vertrouwelijk!!! Mag enkel medegedeeld worden aan de Walen, oprecht bekommerd om de toekomst van hun ras.

Oproep tot de Walen!!!

Walen! Raymond Colleye, die echte Waal, die gij allen hebt gekend als secretaris van het Nationaal Comité der Waalse verdediging en als voorzitter van het Verbond der Waalse Jonge Wachten van België, schreef op 20 juli 1914 de volgende welsprekende woorden in “Wallonie”, het orgaan der Walen, die, bewust van hun ware nationaliteit, uit al hun krachten de inlijving van Wallonië bij ons moederland Frankrijk wensen:

“Door de ziel, door het bloed, door de taal is de Waal een zoon van Frankrijk. En de Waal van Henegouwen, van Luik, van Luxemburg is een Fransman, gelijk de Waal van Maubeuge, van Arras een Fransman is. Alleen de grilligheden der Europese diplomatie hebben door de Waalse grond een brutale grens getrokken. Voor de Fransen, welke deze grens fictief, zowel links als rechts van elkander scheidde, zal zij nooit meer dan een bedrieglijke afsluiting zijn ... Drie miljoen zielen wachten er op, dat Frankrijk zich zal herinneren en vooral weten, dat de Fransen van Wallonië nog steeds Fransen zijn.”

Graaf Albert du Bois, die andere echte Waal, duidde terzelfder tijd, eveneens in “Wallonie”, de plichten van het echte Waalse patriottisme aan:

“Vaderlander zijn – zo schreef hij – bestaat er niet in te zeggen: Ik ben burger van zulke staat, welnu deze staat deelt eerbewijzen en geld uit. Ik zal dus mijn liefde voor deze staat bewijzen, en het zou me erg ongelukkig zijn, indien ik niet gelijk het overige der uitgehongerde bende happen kon in de hoop eerbewijzen en geld. Neen, vaderlander zijn bestaat er in te verklaren: Ik ben lid van zulke natie. Deze natie bestaat uit een groep mensen, die dezelfde taal, hetzelfde geloof, dezelfde hoop en dezelfde goden hebben. Dezelfde zedelijke belangen, dezelfde geestelijke genoegens hebben voor gevolg, dat er

tussen mij en deze mensen – mijn nationaliteitsbroeders – een grote, onuitroeibare solidariteit bestaat. Dat eensgezinde gevoel, ik draag het in mij, ik bevestig het, ik wil er uiting aan geven, ik wil het dienen.”

Met andere woorden, de belangen der natie, het werk van God, gaan voor de belangen van de staat, het werk van mensen, een slecht werk, wanneer het het werk van God, het werk der natuur schendt. Er bestaat geen Belgische natie, maar er bestaat door de wil van de diplomaten van 1830 een Belgische staat, een doorslechte kunstmatige schepping. Het wordt nodig dat Frankrijk zich eindelijk gaat herinneren dat Wallonië gerijpt is onder een straal der Franse zon, dank zij onze Maas, die het Waals land aan Frankrijk verbindt, zoals de navelstreng het kind aan zijn moeder.

Walen! Rogier, Gendebien, Surllet de Chokier en hun aanhangers waren de welsprekende tolken der Walen. Zij poogden van België een Franse provincie te maken en zij wilden dit land van de Franse gedachte, ondanks het verzet der Vlamingen, tot glorie van Frankrijk doen groeien. Om die grootse gedachte te verwezenlijken, hebben wij, afstammelingen van die grote Walen, eerst de bestuurlijke scheiding, vervolgens de inlijving bij Frankrijk gevraagd.

Walen! Ongeveer een eeuw geleden streden de Walen bij Quatre-Bras en Waterloo tegen Frankrijk. Zoals Albert du Bois het zo welsprekend zegt: “Hun handelswijze op die dag was een monsterachtige misdaad, een onvergeeflijke verzaking van de heiligste en edelste plicht, de plicht jegens het vaderland. Zij gingen aan hun afstammelingen sedert jaren het recht ontzeggen voortaan de naam van Fransman te dragen, die naam met glorie bekroond, die een hoofd boven alle hoofden der barbaarse rassen uitsteekt. Op dit gruwelijke uur, waarop gans Europa opstond en het volk bedreigde ... waren zij medeplichtig aan dat afschuwelijk feit: de standaarden der vijanden van Frankrijk stonden zegepralend geplant in de Franse

grond van Wallonië!” Ten einde de terugkeer van dergelijke rampen te vermijden, ten einde te voorkomen, dat onbewuste Walen de wapens tegen Frankrijk, bereid tot heilige toewijding, zouden opnemen, iets wat wij, bewuste Walen, zouden geweigerd hebben, is het noodzakelijk dat wij de inlijving van Wallonië bij Frankrijk eisen.

Walen! tussen Walen en Vlamingen laait sedert eeuwen een rassenhaat, nooit uitgedoofd en even noodlottig als de haat tussen vuur en water. Door hun verschillende oorsprong, hun met elkaar in strijd zijnde belangen, beschavingen, vaderlandse gevoelens, zijn zij tot vijandschap voorbeschikt.

De omstandigheden, veel meer dan hun wil, hebben Walen en Vlamingen tot samenleven gedwongen. Onze vereniging met Vlaanderen heeft slechts stand gehouden doordat de algemene toestand van Europa de ontbinding ervan niet toeliet. Het uur der scheiding is eindelijk aangebroken. De geschiedenis der Walen is in tegenstrijd met de geschiedenis van hun Vlaamse landgenoten. Dezen, ingelijfd bij Frankrijk, trachten hun onafhankelijkheid te herwinnen, terwijl wij, Walen, gescheiden van Frankrijk, strijden voor vereniging ermee.

Het zegevierend Frankrijk zal zich herinneren, dat Wallonië een Franse provincie is, de rijkste en trouwste der Franse provincies.

Moest het zegevierend Frankrijk de wanhopige kreten van zijn Waalse zonen niet aanhoren, zijn verantwoordelijkheid tegenover het Latijnendom zou groot zijn.

Leve de inlijving van Wallonië bij Frankrijk! Leve Frankrijk!

Aldus luidt deze vertrouwelijke oproep.

Uit een verleden van wel 25 jaar, kwam een vergrijsde vriend, hoofdman in de Vlaamse Beweging, geëerd en geëerbiedigd door al wie wat voelt voor de strijd van ons bestaan, met dit ongehoord proza tot mij, binnen enkele dagen afzondering om te rusten. Wat wij mededelen in deze brief, is de trouwe vertaling uit het Frans. Het oorspronkelijk stuk, begin 1915 uitgegeven, kwam mijn vriend door een toeval zeer onlangs in handen. Het draagt nr. 519 en is in machineschrift.

Onmiddellijk heeft de onlangs gestichte Vlaamse Landsbond het uitgegeven, met oorspronkelijke Franse tekst en vertaling. Het moet op dit ogenblik verspreid zijn in Brussel en in Antwerpen, getrokken op 10.000 exemplaren voor elke stad.

Bij de lezing ervan, herinneren wij ons het beruchte dactylografisch stuk over het verraad van Antwerpen, dat ons op een avond werd voorgelegd. Wij beschouwden het als apocrief. Dit is later ook gebleken. In dit vals schrift kwamen te veel in het oog springende onwaarschijnlijkheden voor. Men moest wel beslist lichtgelovig zijn of weinig kennis hebben van 's lands politieke hoofdmannen, om daaraan te hechten, zoals een overgroot getal Walen dit hebben gedaan en veel heden nog doen.

Moeten we thans ook de hier medegedeelde oproep aan de Walen als een apocrief stuk behandelen? We zouden het uit de grond van ons hart willen. Doch bij lezing en herlezing komt er ons niets voor het oog, wat op onbekendheid, onbewustheid, lichtzinnigheid zou kunnen een zwakke steun hebben. Het schrift is ten volle ernst, van het begin tot het einde. Terwijl het donderend stuk over het gewaand verraad van Antwerpen niet het minste geheimzinnige in zijn bedoelingen had, bevinden we ons hier voor een uitgave van Walen, die in het geheel niet voor al hun taalgenoten schrijven, doch enkel voor dezen, die eigenlijk geen Belgen meer zijn, zo zij het ooit maar

één etmaal geweest zijn. Het met de hand aangebracht nummer 519 kan tot niets anders dienen, dan om het stamboek van verspreiding vast te stellen, zodat naast elk nummer de naam vermeld wordt van de vertrouwensman, aan wie het schrift in het geheim werd doorgegeven. Wie schreef het? De vriend, die het mij bracht, kent geen naam, doch hem wordt uit zeer betrouwbare bron medegedeeld, dat een hooggeplaatst persoon uit Brussel ervan de uitgever zou zijn. Deze oproep, heden of morgen in duizenden handen, in duizenden koppen en zielen, die van verontwaardiging zullen gillen, zal dus zowel zijn steller als zijn geheime verspieters, meer dan ooit voorkomen als een kreet van misdadige Belgen, een schreeuw van nood, om te worden gered door een land, wel mooi en groot, bewonderenswaardig in zijn oorlogvoeren, doch waaraan België geen kostbaarder vrijheden kan vragen, zelfs niet onze enkele uitzinnige of verdwaalde Walen, dan die het voor de oorlog reeds bijna een kwart eeuw bezat.

Nu het stuk eigendom van de algemeenheid is geworden, zeggen wij, kunnen al de Walen er kennis van nemen, er hun oordeel over uitspreken, hun afkeuring, hun verontwaardiging of hun instemming. Zij, die het wraken of als vals beschouwen, wordt gelegenheid gegeven om mondig te worden. Ze kunnen in een vurig verweer opgaan, zoals de aangevallen verantwoordelijke Antwerpse overheid deed. Dan blijft er geen vonkje kracht meer in het geschrijf van wie weet hoe weinig Belgische Walen, doodsvijanden van hun eigen vaderland.

Veranderingen in de grenzen van het generaal-gouvernement.

Onze correspondent schrijft uit Brussel:

Het wet- en verordnungsblad voor de bezette steken van België brengt de volgende verordening van baron von Bissing.

Te rekenen van 1 oktober 1916 zal het gedeelte van het Duits militair arrondissement Doornik, dat ten westen van de spoorweg Ronse-Leuze-Péruwelz-Condé ligt, van de etappe-inspectie van het 6e leger afhangen. Met ingang van dezelfde dag zullen de gedeelten van bedoeld arrondissement, die tot het generaal-gouvernement blijven behoren, het militair arrondissement Ath uitmaken. Het hoofd van het voormalig arrondissement Doornik zal de zetel van zijn beheer naar Ath overbrengen.

Door deze verordening is de gehele westelijke hoek van de provincie Henegouwen, waarin de stad Doornik ligt, van het generaal-gouvernement afgescheiden en bij de etappen ingelijfd; hiernaast wordt een andere grenswijziging bekend gemaakt. Zoals men zich herinnert, waren de steden in Noord-Frankrijk Maubeuge en Bavai met hun omstreken bij het generaal-gouvernement getrokken. Deze maatregel is nu teniet gedaan, tengevolge waarvan de postkantoren Maubeuge, Bavai, Colleret, Hautmont, Jeumont en Sars-Poteries vanaf 5 oktober voor het publiek gesloten zullen worden. Vanaf 6 oktober worden deze streken dan behandeld op dezelfde voet als het overige bezette gebied van Frankrijk.